

УКРАЇНА

(19) UA (11) 53156 (13) U
(51) МПК
C01B 25/42 (2006.01)МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ОДЕРЖАННЯ ПОДВІЙНОГО ТРИФОСФАТУ ЛІТІЮ-КОБАЛЬТУ (II)

1

(21) u201003785

(22) 02.04.2010

(24) 27.09.2010

(46) 27.09.2010, Бюл.№ 18, 2010 р.

(72) ЛАВРИК РУСЛАН ВОЛОДИМИРОВИЧ, КОР-
НІЄНКО ЗОЯ ІВАНІВНА, НАГОРНИЙ ПАВЛО ГРИ-
ГОРОВИЧ, КОПІЛЕВИЧ ВОЛОДИМИР АБРАМО-
ВИЧ(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУР-
СІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ(57) Спосіб одержання подвійного трифосфату
літію-кобальту (II), що включає використання роз-
плаву механічної суміші полікристалічних речовин,
який **відрізняється** тим, що механічну суміш
 LiPO_3 та $\text{NH}_4\text{H}_2\text{PO}_4$, з відповідним мольним спів-

2

відношенням для досягнення пропорції 1,0 моль Li_2O - 2,0 моль P_2O_5 , розтирають в агатовій ступці до однорідного стану, одержану механічну суміш прожарюють в платиновому тиглі 1 годину при температурі 850°C , розплав насичують при пере-
мішуванні фторидом літію LiF (1,0г) та витримують при температурі 850°C 1 годину, далі насичують оксидом кобальту (II) (1,0г), витримують 2 години при температурі 900°C , перемішують і кристалізують розплав шляхом пониження температури з 900°C до 700°C за 24 години, одержані монокристали подвійного трифосфату $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$ фіолетового кольору відмивають водою та висушують при кімнатній температурі.

Корисна модель відноситься до хімічних сполук координаційної будови, а саме подвійного безводного трифосфату літію-кобальту (II) у твердому монокристалічному стані загальної формули $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$.

Найбільш близьким за хімічною суттю і досягнутим результатом до корисної моделі, що передбачається, є $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$, одержаний шляхом взаємодії оксиду кобальту (II) в розплавах системи $\text{Li}_2\text{O}-\text{P}_2\text{O}_5-\text{CoO}$ при температурі $700-900^\circ\text{C}$. [Петренко О.В. Синтез та дослідження подвійних фосфатів лужних металів та нікелю і кобальту (II). Дис. канд. хім. наук: 02.00.01. - К., 1997, 176 с].

Недоліком найближчого аналогу стосовно об'єкту, що заявляється є неможливість одержання великих монокристалів (розмірами понад 4мм) подвійного безводного трифосфату літію-кобальту (II) за вказаною процедурою внаслідок причини: недостатні умови для кристалізації та вирощування монокристалів великих розмірів для подальшого використання чистої індивідуальної сполуки, яка відноситься до подвійних фосфатів - неорганічних сполук з координаційною будовою аніонів.

Корисною моделлю ставиться завдання одержати у монокристалічному стані подвійний безводний трифосфату літію-кобальту (II), що відноситься до координаційних солей за будовою аніону.

Поставлене корисною моделлю завдання досягається тим, що у способі одержання подвійного

трифосфату літію-кобальту (II), що включає використання розплаву механічної суміші полікристалічних речовин, згідно корисної моделі механічну суміш Li_2O та P_2O_5 з відповідним мольним співвідношенням (для досягнення пропорції 1,0 моль Li_2O - 2,0 моль P_2O_5) розтирають в агатовій ступці до однорідного стану, одержану механічну суміш прожарюють в платиновому тиглі 1 годину при температурі 850°C , розплав насичують при пере-
мішуванні фторидом літію LiF (1,0г) та витримують при температурі 850°C 1 годину, далі насичують оксидом кобальту (II) (1,0г), витримують 2 години при температурі 900°C , перемішують і кристалізують розплав шляхом пониження температури з 900°C до 700°C за 24 години, одержані монокристали подвійного трифосфату $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$ відмивають водою та висушують при кімнатній температу-
рі.

Одержаний твердий полікристалічний подвійний трифосфату літію-кобальту (II), що відноситься до координаційних солей за будовою аніону, загальної формули $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$, забезпечено кристалізацією розплаву $\text{Li}_2\text{O}-\text{P}_2\text{O}_5-\text{CoO}-\text{LiF}$.

Синтез виконують в наступному порядку. Наважки LiPO_3 та $\text{NH}_4\text{H}_2\text{PO}_4$, (взяті для досягнення пропорції 1,0 моль Li_2O - 2,0 моль P_2O_5), перемішують в агатовій ступці до однорідного стану. Одержану механічну суміш прожарюють в платиновому тиглі 1 годину при температурі 850°C , розплав насичують при перемішуванні фторидом лі-

(13) U
(11) 53156
(19) UA

тію LiF (1,0г) та витримують при температурі 850°C 1 годину, далі насичують оксидом кобальту (II) (1,0г), витримують 2 години при температурі 900°C, перемішують і кристалізують розплав шляхом пониження температури з 900°C до 700°C за 24 години. Отримують фіолетові монокристали подвійного трифосфату $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$.

Приклад. Наважки LiPO_3 (4,38г) та $\text{NH}_4\text{H}_2\text{PO}_4$ (5,85г) (взяті для досягнення пропорції 1,0 моль Li_2O - 2,0 моль P_2O_5), перемішують в агатовій ступці до однорідного стану. Одержану механічну суміш прожарюють в платиновому тиглі 1 годину

при температурі 850°C, розплав насичують при перемішуванні фторидом літію LiF (1,0г) та витримують при температурі 850°C 1 годину, далі насичують оксидом кобальту (II) (1,0г), витримують 2 години при температурі 900°C, перемішують і кристалізують розплав шляхом пониження температури з 900°C до 700°C за 24 години. Отримують фіолетові монокристали подвійного трифосфату $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$.

Загальна формула синтезованої речовини встановлена за її хімічним складом (табл. 1).

Таблиця 1.

Дані кількісного хімічного аналізу отриманої сполуки (% мас.)

Формула сполуки	Li_2O		CoO		P_2O_5	
	розр.	одерж.	розр.	одерж.	розр.	одерж.
$\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$	3,97	4,03	39,1-3	40,11	56,35	55,86

В одержаній за прикладом сполуці наявність $\text{P}_3\text{O}_{10}^{5-}$ аніону підтверджено методом ІЧ-спектроскопії (табл. 2.).

Таблиця 2.

Віднесення смуг поглинання в ІЧ-спектрі $\text{LiCo}_2\text{P}_3\text{O}_{10}$ (cm^{-1})

$\square (\text{PO}_3)$ колив. ґратки	450 пл. 490 ср.
δ_s P-O δ_{as} + νMO	515 ср., 560пл. 585 пл.
ν_s P-O-P	715 ср., 740 ср.
ν_{as} P-O-P	890 ср. 910 ср.
ν_s PO_4	1025 с.
ν_{as} PO_4	1070 с.
ν_s PO_2	1100 ср.
ν_{as} PO_2	1140пл. 1160 пл. 1230 пл. 1250 пл. 1280 с.

С - сильна, ср.- середня, пл. - плече.

Таким чином, в ІЧ-спектрі подвійного трифосфату літію-кобальту (II) спостерігаються смуги поглинання - коливання характерні $\text{P}_3\text{O}_{10}^{5-}$ аніону, які доводять присутність в складі синтезованої сполуки.

Результати рентгенофазового аналізу та електронні спектри дифузного відбиття показали що

кобальт в складі сполуки має ступінь окиснення (II) і відповідає літературним даним. [Ливер Э. Электронная спектроскопия неорганических соединений. - М: Мир, 1987].

Проведені дослідження показали, що отримана сполука може використовуватись в якості неорганічного барвника (пігменту).